

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/26-05165
Otsuse kuupäev 23.07.2026
Komisjoni koosseis Taavi Hein

Tarbija
Kaupleja Ampere Plus OÜ (16553926)

Tarbija nõue Asja parandamine. Lisaks palub tarbija komisjonil hinnata, kas paigaldatud lahendus arvestab piisavalt objektil esinevat varjutust, kas projekteerimisel ja lahendusvalikul arvestati teadaolevaid paigaldustingimusi ja kas süsteem vajab vastavusse viimist tegelike paigaldustingimustega.

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija avaldus rahuldamata.
2. Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse (TKS § 60 lg 2).

Asjaolud:

Tarbija sõlmis 20.09.2024.a kauplejaga töövõtulepingu nr. 05-011 summas 11880,68 eurot ja lepingu objektiks oli elektrienergiasalvesti ja/või taastuvenergia lahenduse paigaldamine. Tarbija kirjelduse kohaselt koosneb süsteem 12-st paneelist Lepton LP182 x 182-M-60-NH ja inverterist Deye SUN-15K-SG01HP3-EU-AM2.

Tarbija avalduse kohaselt ei vasta paigaldatud süsteemi lahendus tegelikele paigaldustingimustele ega mõistlikule ootusele süsteemi töökindluse osas, kuna see on varjutuse suhtes ebaproportsionaalselt tundlik. Objektil esineb elamuhoonest tulenev regulaarne varjutus, mis liigub üle paneelide hommiku lõpu ja keskpäeva vahel ning korraga on varjus 3–6 paneeli. Varjutuse ilmnemisel langeb kogu süsteemi tootlus järsult.

Tarbija sõnul on paneelide süsteem ühendatud ühe stringina, kuid see loob olukorra, kus ühe paneeli varjutus piirab kogu ahela voolu. Võimalus oleks olnud paigaldada süsteem nii, et tekiks mitu stringi ja see vähendaks varjutuse mõju. Sellest hoolimata valiti lahendus, kus kõik paneelid on ühendatud ühte stringi, mis on varjutuse suhtes tundlik. Tarbija sõnul olid objekti lähteandmed enne paigaldust teada ja kasutada oleks saanud optimaalsemat lahendust ja tarbija peab seda projekteerimisveaks, mis ei vasta tema ootustele.

Kaupleja poolt koostatud objekti ülevaatus dokumendis on eraldi hinnatavaks aspektiks märgitud varjutuse mõju (optimeerijate vajadus), mis kinnitab, et varjutus oli paigaldajale teada juba enne lahenduse valikut. Probleem avaldub regulaarselt igapäevaselt.

Tarbija saatis kauplejale 03.02.2026.a kirja ja soovis teada millised võimalused on süsteemi ümberkujundamiseks, et varjutuse mõju oleks ilma paneelipõhiste lisakomponentideta piiratud. Tarbijale pakuti paneelidele optimeerijate paigaldust hinnaga 1200 eurot + km. Tarbija andis teada, et ta lisakulutusi kanda ei soovi. Tarbijale vastati, et süsteem vastab tehnilistele nõuetele ja pingeoptimeerijad on aga lisavarustus ning paigaldatakse soovi korral lisatasu eest.

Oma 25.02.2026.a kirjas nõudis tarbija süsteemi ümberkonfigureerimist ja inverteri tarkvaralist seadistamist ning lisas järgnevas kirjas, et pakub võimalust jagada paneelid kaheks stringiks ja keeldus täiendavate arvete tasumisest. Samas 06.03.2026.a kirjas oli tarbija valmis optimeerijate soetamise kulu ise kandma, kui süsteemi ümberühendus ja paigaldustööd saaksid toimuda kaupleja poolt.

Peale kaupleja vastust tarbijavaidluste komisjoni menetluses, kirjutas tarbija, et vaidluse keskmes on varjutuse piisav arvestamine.

Projekt ei ole sõltumatu tõend varjutuse puudumise kohta ja projekti lähteandmed pärinesid töövõtjalt, kes teostas objekti ülevaatus; milles tarbija ei osalenud ning projektis puudub sisuline varjutuse käsitus.

Seetõttu ei saa projekti käsitleda sõltumatu tõendina selle kohta, et objektil varjutust ei esine ja projekteerijale ei pruukinud olla edastatud piisavaid lähteandmeid objektile esineva varjutuse kohta.

Kasutusteatis ja audit ei hinda lahenduse sobivust varjutustingimustes ja need dokumendid kinnitavad eelkõige süsteemi vormilist vastavust ning elektripaigaldise nõuetekohasust.

Monitooringu andmed näitavad korduvat mustrit, kus tootmine tõuseb sobivates tingimustes normaalselt, päeva jooksul esinevad järsud langused ja „sakiline“ tootmisprofiil, langused langevad ajaliselt kokku varju liikumisega paneelidel.

Inverter võimaldab mitme MPPT sisendi kasutamist, kuid projektis ja paigalduses on kõik paneelid lahendatud ühe stringina. Tarbija arvates viitab see lahendusvalikule, kus objektile esinevat varjutust ei ole piisavalt arvesse võetud.

Tarbija arvates ei muuda sõltumatu ekspertiis asjaolu, et varjutus oli kaupleja jaoks teadaolev või vähemalt hinnatav asjaolu, projektis puudub sisuline varjutuse käsitus ja reaalses kasutuses esineb korduv varjutusest tingitud tootluse langus.

Need asjaolud on menetluses juba dokumentide, fotode ja monitooringu andmete kaudu piisavalt tuvastatavad.

Tarbija poolt pakutud kompromiss ei seisnenud üksnes optimeerijate lisamises olemasolevale lahendusele, vaid sisaldas süsteemi ümberkonfigureerimist, paneelide jagamist mitmeks stringiks optimeerijate kasutamist üksnes varjutatud paneelidel.

Eesmärk oli vähendada varjutuse mõju süsteemile tervikuna ning samas hoida lisakulud mõistlikul tasemel. Kaupleja pakutud lahendus erineb sellest oluliselt.

Puudusest teavitamine toimus õigeaegselt, kui probleem ilmnis.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja vastas, et tööd objektil teostati vastavalt päikesejaama ning salvestuse elektripaigaldise projektile ja asendiskeemil on näha, et projekteerimise käigus ei lange kõrvaloleva hoone vari päikesepaneelidele. Kaupleja viitab ka ehitusregistri kasutusteatisele, mis kinnitab nende poolt teostatud toimingute korrektsust.

Kaupleja sõnul pakuti 16.04.2026.a tarbijale optimeerijate paigaldust tasuta, kuid optimeerijad oleks pidanud tarbija ise ostma ning algselt pakkus ka tarbija ise 06.04.2026.a sama lahendust, kuid hiljem keeldus. Kaupleja kinnitab, et süsteem töötab vastavalt paigaldatud seadmete tehnilistele näitajatele ning kooskõlas ilmastikutingimustega. Tootmisandmete põhjal on näha, et piisava päikesekiirguse korral saavutab süsteem praktiliselt maksimaalse võimaliku tootlikkuse, mis jääb tehnoloogiliselt mõistlikesse piiridesse. Samuti puuduvad süsteemis registreeritud vead või rikked.

Täiendavate optimeerimismoodulite paigaldamine ei too kaupleja sõnul kaasa märkimisväärset tootlikkuse kasvu. Nende mõju võib olla mõnevõrra positiivne vaid teatud tingimustes, eelkõige siis, kui päikese asend vähendab paneelide varjutust. Enamasti jääb võimalik tootlikkuse kasv siiski marginaalseks.

Täiendavate seadmete tasuta paigaldamise nõuet ei pea kaupleja õigustatuks, sest tegemist on lisavarustusega, mis ei kuulunud algsesse kokkuleppesse.

Kokkuvõtvalt on kaupleja seisukohal, et süsteem on töökorras ja vastab tehnilistele nõuetele ja tarbija väited ebapiisava tootlikkuse kohta on alusetud.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon, olles tutvunud poolte esitatud seisukohtade, lepingu, projektdokumentatsiooni ning muu menetluses esitatud tõendimaterjaliga, leiab, et tarbija avaldus ei kuulu rahuldamisele. Otsust põhjendab komisjon alljärgnevalt.

Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et nad sõlmisid 20.09.2024 töövõtulepingu, mille esemeks oli päikesepaneelide ja energiasalvesti paigaldamine tarbija kinnistule. Tarbija leiab, et kaupleja projekteeris ja paigaldas süsteemi puudulikult, kuna paneelid paiknevad selliselt, et neid varjab hoone ning süsteem ei vasta tema hinnangul nõuetekohasele kvaliteedile. Kaupleja vaidleb avaldusele vastu ning leiab, et töö on teostatud vastavalt lepingule, projektile ja kutsealastele nõuetele.

Komisjon märgib esmalt, et tarbija poolt õiguskaitsevahendite kohaldamise vaieldamatuks eelduseks on kaupleja lepingurikkumise tuvastamine (VÕS § 100 lg 1). Seega peab olema tõendatud, et valminud töö ei vasta lepingus kokkulepitud tingimustele või vähemalt tavapärasele,

keskmisele kvaliteedile (VÕS § 77 lg 1). Tõendamiskoormus nende asjaolude osas lasub tarbijal, kes oma nõudele tugineb (TsMS § 230 lg 1).

Käesolevas vaidluses on tarbija väitnud, et päikesepaneelid on paigaldatud ebasobivasse asukohta ning nende tootlikkust vähendab hoone vari. Komisjon peab iseenesest usutavaks tarbija väidet, et päikesepaneelide tootlikkus ei ole lineaarne, ent samas ei saa sellest järeldada kaupleja kohustuse rikkumist. Tarbija ei ole enda väiteid tõendanud ega toonud esile, millistele tingimustele päikesepaneelid pidid vastama, millisest allikast kauplejale vastav kohustus tuli ning millest saab järeldada, et kaupleja on päikesepaneele paigaldades vastavat kohustust rikkunud. Menetluses puudub eksperthinnang või muu asjatundja arvamus, millest nähtuks, et projekteeritud või paigaldatud lahendus ei vasta ehitus- või kutsealastele nõuetele, ei vasta lepingule või ei taga vähemalt keskmise kvaliteediga töö tulemust.

Komisjon märgib, et sekretariaat juhtis menetluse käigus tarbija tähelepanu võimalusele esitada vaidluse lahendamiseks eksperthinnang. Vaatamata sellele ei pidanud tarbija eksperdi arvamuse esitamist vajalikuks. Sellises olukorras puudub komisjonil võimalus üksnes tarbija paljasõnaliste väidete alusel tuvastada, et töö kvaliteet ei vasta nõuetele või et kaupleja on rikkunud töövõtulepingut. Tarbija avaldus taandub sisuliselt väitele, et kuna päikesepaneelidele langeb teatud ajal vari, siis ei tooda paneelid piisavalt energiat. Üksnes tarbija ootused ei võimalda komisjonil avaldust rahuldada, kuna tarbija väited on üldsõnalised.

Menetluses esitatud tõendid ei kinnita tarbija väiteid. Projekti asendiskeemist nähtub, et päikesepaneelid on projekteeritud kõrvalhoone katusele ning komisjonile esitatud projektdokumentatsioonist ei nähtu, et peahoone vari kataks paneelidega kaetud katuseosa selliselt, nagu tarbija väidab. Vastupidi, esitatud projekt toetab kaupleja seisukohta, et paneelide paiknemine kavandati projekteerimise käigus ning kajastati projektis.

Lisaks tuleb arvestada poolte vahel sõlmitud töövõtulepingu tingimustega. Lepingu punktis 7.2.1 leppisid pooled kokku, et tellija kohustub enne lepingu allkirjastamist veenduma, et taastuenergia lahenduse paigaldamine on ehitusobjekti konstruktsioone, seisukorda ja asukohta arvestades võimalik, ohutu ning otstarbekas. Samuti nähtub objektiga tutvumise dokumendist, et enne lepingu sõlmimist tutvuti objektiga ning koostati paigalduslahendus. Seetõttu ei saa üksnes asjaolu, et tarbija ei ole hiljem paigalduslahendusega rahul, iseenesest tähendada kauplejapoolset lepingurikkumist.

Komisjon rõhutab, et komisjoni ülesanne ei ole asendada tehnilist eksperti ega anda eriteadmisi eeldavates küsimustes hinnangut üksnes poolte subjektiivsete seisukohtade alusel. Küsimus, kas konkreetne päikesepaneelide lahendus vastab kutsealastele nõuetele, kas varjutus mõjutab süsteemi tootlikkust lubamatul määral või kas süsteem vastab vähemalt keskmisele kvaliteedile, eeldab eriteadmisi. Kuna tarbija ei ole selliseid asjaolusid tõendanud ning menetluses puuduvad objektiivsed tehnilised tõendid kaupleja lepingurikkumise kohta, ei ole komisjonil võimalik tuvastada, et kaupleja oleks oma lepingulisi kohustusi rikkunud.

Komisjon märgib täiendavalt, et tarbija ei ole toonud välja ega tõendanud sedagi, et paigaldatud päikesepaneelide süsteemi tegelik tootlikkus jääks alla kaupleja poolt lubatud või pakkumises indikatiivselt prognoositud tootlikkusele. Menetluses puuduvad andmed süsteemi tegeliku elektritoodangu, selle võrdluse kohta prognoositud tootlikkusega või muu objektiivne teave, millest nähtuks, et süsteem ei täida oma tavapärast eesmärki või ei vasta kokkulepitule. Ainuüksi väide, et paneelidele langeb teatud ajal vari, ei võimalda järeldada, et süsteem on projekteeritud või paigaldatud mittenõuetekohaselt või et kaupleja oleks lepingut rikkunud. Sellise järelduse tegemiseks oleks vajalikud tehnilised tõendid, eelkõike eksperthinnang, mida käesolevas menetluses esitatud ei ole.

Eeltoodust tulenevalt leiab komisjon, et tarbija ei ole tõendanud asjaolusid, millele ta oma nõude rajab (TsMS § 230 lg 1). Seetõttu puudub komisjonil alus avalduse rahuldamiseks.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Taavi Hein

/allkirjastatud digitaalselt/